

Alek Popov

Rapor Verildi*

Çeviren: Aysu Erden

Bana verilen görevlerin hiçbir özelliği yoktu. Buna rağmen, o dönemde, Devlet Güvenlik Komitesi'yle çalıştığım gerçeği bana korkunç bir gurur veriyordu. Sabahları, saat dokuz sıralarında ofislere uğruyor, raporları topluyor, sonra da onları resepsiyona bırakıyordum. Öğleden sonraları ise, saat beş civarında odaları yeniden geziyor, kullanılmış daktilo şeritlerini yenileriyle değiştiriyor, daktilolara beyaz kâğıt takıyordum. İşlerimi yaparken koridorda küçük, gümüş renkli, elektrikli bir kamyonetle gidip geliyordum; hız yapmaktan ve köşeleri her dönüşümde şişkin lastik tekerleklere ıslık çaldırarak pürüzsüz mermer zemin üzerinde kaymaktan hoşlanıyordum. Hepsi bu.

Devlet Güvenlik Komitesi'nin bu muazzam binasında, gün boyu, üç kişiden başka kimse olmaz: Güvenlik görevlisi, Anne ve ben. Bu durum biraz insanın hevesini kaçırsa da, en azından, çalışırken çevremizde bizi rahatsız eden kimse olmuyor. Girişteki cam bölmede görev yerini nadiren terk eden bir kişi var: üzerinde dikkati çeken hiçbir işaret bulunmayan gri askeri ceketiyle somurtkan güvenlik görevlisi. Onun görevi daha biçimsel: Bana giriş izni vermeden önce dikkatle avucumdaki işareti inceleyen girişteki denetim sistemini kontrol ediyor. Akşamları sekiz civarında işyerini terk ederken önce kapıyı kilitliyor, ardından da pasın kemirdiği kalın bir zinciri kapıya takıyor. Tahminlerime göre, o bölmede on iki saatten fazla zaman geçiriyor. Öğlen yemeklerini ne zaman yiyor? Ne zaman biraz dinleniyor? Belki de birbirine çok benzeyen iki kişi var.

Kimi zaman, kendim ve Anne için de aynı şeyi düşünüyorum. Anne, eğer o boşluğa bakan anlamsız bakışları olmasa, gerçekten de çevresini gözlemleyen birisi olarak algılanabilecek nitelikte. Alımlı, sağlıklı ve açık tenli. Ancak, mesleki açıdan önem taşıyan özellikleri tamamen farklı. Öncelikle o bir kör. Ayrıca, tahmin edemeyeceğiniz kadar uzun bir dili var. Öyle ki bazen ağzından aşağı, çenesinin altına kadar sarkar. Dili pespembe ve salyadan pırıl pırıl parlıyor. Anne, sabahları, tahminen yedi civarında gelir. Bu demektir ki, benden tam iki saat

erken işbaşı yapıyor. Bir odadan diğerine geçmeye başlar. Yolunu, elleriyle duvarları yoklayarak bulur. Her çalışma odasının tam ortasında, üzerinde bir daktilo bulunan küçük bir yazı masası var. Kullanılan sayfalar sağ tarafta, boş olanlarsa solda durur. Anne'in görevi, kullanılmış olan kâğıtları büyük sarımsı bir zarfa koymaktır. Daha sonra da kalın ve haddinden fazla uzun diliyle -şap! Bu, çalışanlardan biri raporlara gizlice bakacak olursa diye gerekli. Bir keresinde ona sordum: "Söylesene Anne, zarfları yapıştırmaktan hiç yorulmaz mısın sen?" Gü-lümsedi ve elbisesinin cebinden bir kutu nane şekeri çıkardı -hani şu bildiğiniz küçük olan-larından. Bir tanesini denedim; ağızım yoğun, yapışkan bir salyayla doldu.

Anne örnek bir işçi, ama bu meslekteki en iyiler bile hatalara karşı sigortalı değildir. Bir sa-bah, her günkü olağan görevlerimi yaparken ayağım ürkütücü bir şeye takıldı -yerde duran be-yaz bir kâğıda. Birinin düşürdüğü bir kâğıt! Üzerinde belli belirsiz siyah satırlar gördüğüm bu beyaz kâğıt parçasına bir süre bakakaldım. Sonra dikkatlice yerden aldım. Hiç şüphe yoktu; bu, bir raporun parçasıydı. Anne bu kâğıdı kazara düşürmüş olmalıydı. Başka bir açıklama bula-mıyordum. Parmaklarımı yaktığımı hissediyordum; bu gizli bir bilgiydi.

Çok gizli! Üzerinde operatörün numarası bulunan büyük sarı zarfa gözlerimi diktim. Birden kafamda onu açma, sonra da tekrar zarfa geri koyma fikri belirdi. Ama bu şekilde daha büyük bir suç işlemiş olacağım geliyor aklıma. Buruşturup dışarıdaki bir çöp kutusuna da atabilirdim. Ama raporun gönderilmesi planlanan kişi, büyük bir olasılıkla kaybolan sayfayı hemen fark ede-cekti. İşte o zaman bir soruşturma başlatılacaktı; rapor nasıl, ne zaman ve nerede kayboldu di-ye. Ve er ya da geç, kesinlikle bize ulaşacaklardı. Anne doğuştan kördü. Bu durumda da rapora ilgi duyacak tek kişi olarak geriye ben kalıyordum. Anne işten atılırdı, ama ben kesinlikle mah-kemeye çıkarılırdım! Beni yok ederlerdi! Gizli bilginin bulunduğu kâğıdın tümünü okuduğumu hiç kimse görmemiş bile olsa, okumamış olduğuma hiçbiri inanmazdı. Yerden onu almış olmam bile, beni hemen suçlamaları için yeterli bir nedendi.

Bana acı veren sezgilerim gün boyu peşimi bırakmadı. Bu baş belası kâğıdı atamazdım, ama daha da kötüsü onu yanımda taşıyamazdım. Onu nereye götüreceğimi bilmiyordum. Bu raporları yazan kişi benim için her zaman bir sır olarak kalmıştı. Raporlar ne zaman yazılıyord-u. Operatörler¹ mutlaka gece geç saatlerde geliyor olmalıydılar; gün boyu düşmanları gözet-lemekle meşgul olmalıydılar. Bu açıklama bana tek akla uygun olanı gibi göründü. Binanın ge-ce boyunca nasıl canlılık kazandığını hayal ettim -takırdayan daktilolar, koridorlarda aşağı yu-karı durmadan gidip gelen enerjik erkekler. Birden işe yarayacağımı düşündüğüm bir fikir gel-di aklıma. Elimdeki kâğıdı, kimin raporundan düşüyse ona verecektim! Görevlilerin hiçbiri-nin akşam saat sekizden sonra binada kalmamaları konusundaki kesin yasağa rağmen binada kalacak, raporu ona bizzat kendim verecek ve neler olduğunu anlatacaktım. Bu çözüm bana en mantıklısı gibi göründü. Dahası, bir de amacım vardı: Belki, sırtımı sıvazlayacak ya da ma-aşımı arttıracaklardı.

Elektrikli kamyonetin kırmızı renkteki 'Dur' işaretleri, loş koridorda, ateş gibi parladı. Koridorun sonunda, dövme bakırdan yapılmış beş köşeli kocaman bir yıldız asılıydı. Beşinci katta, kâğıdı bulduğum kapının önündeydim. Saat ondu. Bina bomboştu. Soğuk taş duvarların arasında derin bir sessizlik vardı. Korkutucuydu. Birçok kez aklımdan kapıya vurmak geçti; ama sessizlikten ve karanlıktan büyülenmiş gibi orada kalakaldım, elektrikli kamyonun gözleri sanki beni delip geçiyordu. Kulaklarım tetikteydi. Her an, acele acele yürüyen operatörlerin ayak seslerinin terk edilmiş koridorlarda yankılanmasını bekliyordum. Ama hiç kimse gelmedi. Dakikalar çok yavaş ilerliyordu. Sessizlik daha da yoğunlaştı. Belki o gün izin günleriydi.

Birden kanımı donduran şiddetli bir sürtünme sesi duydum. Koridorun sonundaki beş köşeli yıldızın bulanık silueti hareket etmeye başladı. Köşeleri aşağı doğru gelişigüzel sallandı ve yıldız baş aşağı döndü. Ortalık yeniden sakinleşti; ama artık hiçbir şey eskisi gibi değildi. Tenimin liflerinin arasından görünmeyen bir soğuk dalgasının yayıldığını hissettim. Baş aşağı duran yıldız korkunç bir kafayı andırıyordu; sanki iki boynuzunun arasında yoğunlaşmış karanlık bir güç vardı. Gerilim dolu bir çeyrek saat daha geçmişti ki yakındaki bir kapının ardından daktilo takırtıları duyuldu. Birisi bana fark ettirmeden içeri süzölmüş olmalıydı! Kulağımı anahtar deliğine dayadım; daktilo bir makineli tüfek gibi takırdıyordu. Cesaretimi topladım ve ofisin kapısını tıklattım. Ama yanıt veren olmadı. Odadan gelen tek ses, tuşların takırtısıydı. "Yazarken kulaklarımı her şeye tıkamış olmalı" diye geçirdim içimden. Çalışmasının ritmini bozacağıma düşünerek kendimi huzursuz ve rahatsız hissettim. Her şeye karşın kapının koluna basturdum ve içeri girdim.

Küçük ofis mavimsi bir floresan lamba ile aydınlatılmıştı. Tam geveleyerek mazeretler söylemek üzereyken, birden, yazı masasının arkasında hiç kimsenin bulunmadığını fark ettim. Oda bomboştu! Bu gerçeğe karşın, daktilo yine de akıl almaz bir hızla kendi kendine yazıyordu; tuşlar yukarı aşağı zıplıyor, makinenin lastik silindiri soldan sağa hızla hareket ediyor ve zili, her satırın sonunda çınlayarak uyarı veriyordu.

Kendimi odanın dışına nasıl attığımı bilmiyorum; ama birden dişlerim zangırdamaya başladı ve onlarca, yüzlerce daktilonun korkunç bombardımanı karşıladı beni. Koridorun sonunda baş aşağı asılı duran yıldızın korkutucu silueti, bir kez daha görüşümü engelledi. Umut-suzca yandaki kapıya koştum; odada hiç kimse yoktu. Makine hırsla kâğıdı kemiriyordu. Durum diğer odada da farklı değildi. Kapıları gelişigüzel açarak, koridor boyunca yürüdüm. Makineler olanca güçleriyle büyük bir şevkle yazıyorlardı. Tuşlar kâğıtlara delercesine vuruyordu; sanki kafamı yumrukluyorlardı. Kapılar sonuna kadar açıktı. Ama odalarda hiçbir canlı yoktu. Sadece, neon ışıklarının hayaletleri andıran yansımaları vardı. Her ne pahasına olursa olsun buradan çıkmalıyım.

Asansöre koştum ve gevşek çağırma düğmesine bastım. Metal kapılar sessizce açıldı. Parlak bir ışıkla aydınlatılmış kabininin eşiğinde dev gibi biri duruyordu. Boyu yaklaşık iki

metreydi. Omzunda general olduğunu belirten parlak şeritler bulunan, gösterişli mavimsi bir askeri ceket giymişti. Ucu sivri kepini alnının üzerine indirmişti. Kepin üzerinde yakut renginde ters dönmüş beş köşeli bir yıldız vardı.

“Bu saatte burada ne yapıyorsun, genç adam?” diye sordu.

Sesinde ne şaşkınlık ne de öfke belirtisi vardı. Sakin ve biraz da boş bir sesteki onunki. Hani o ifadesiz olan türden.

“Yoldaş General” diye geveledim. Bu arada, kafam karışmış bir halde ceplerimi karıştırmaya başlamıştım. “Bir sayfa kâğıt buldum. Onu vermek istiyorum.” Gözlerimi yüzünden ayırmıyordum; çene kemikleri, burun ve yanaklar normalden çok büyüktü ve kırmızımsı tüylerle kaplıydı. Şapkasının sivri siperinin altında kalan gözleri görünmüyordu. Nihayet kâğıdı buldum ve ona doğru uzattım. Bütün vücudum titriyordu. Fakat o hiç ilgi göstermedi, her şeyi bilen bir adam izlenimi veriyordu.

“Gel benimle” dedi.

Kabine girdim. Asansör bizi en üst kata çıkardı. Kendi etrafında dönerek yükselen metal bir merdivenden çatıya çıktık. Yukarıda soğuk bir rüzgâr esiyordu. Gökyüzü paslı kiremit rengiyle boyanmıştı. Bulutlar, sanki birisi devasa bir yapbozun parçalarını yerleştiriyormuşçasına esrarengiz bir biçimde yer değiştiriyorlardı. Pürüzsüz düz damın üzerinde birkaç ıslak dikdörtgen spot lambası donuk bir şekilde parlıyordu. Kent karanlığa gömülmüştü; sadece sokak ışıkları titrek mavimsi bir ağ oluşturuyordu. Daktiloların takırtısı, şiddetli bir yağmurun yanıklanan sesi gibi gecenin derinliğine yayılıyordu.

General bana doğru dönerek, “Genç adam, bütün bu asil duygularına karşın kurallara karşı geldin,” dedi.

Raporun içinden düşmüş olan kâğıdı tek mazeretim olarak hâlâ elimde sıkı sıkı tutuyordum.

“Üstelik, çok gizli bilgilerle doğrudan bağlantın da olmuş,” diye sürdürdü. “Seninle ne yapacağım?”

Vereceği kararı beklerken buz gibi soğuk bir ürperti sırtımdan aşağı doğru indi. General hâlâ sessizdi. İri gövdesi tehditkâr bir şekilde tepemde dikilmekteydi.

Hiç beklemediğim bir anda, “Seni terfi ettirmekten başka bir seçeneğim var mı?” dedi. “Bütün yaptıklarına rağmen, kötü bir çocuk değilsin sen.”

Rahatlanmış olmaktan ve aşırı heyecandan dizlerimin bağının çözüldüğünü hissettim. Terfi ettirilmek -duyduklarına inanamıyordum. Ama yine de, şöyle dememiş miydi bana: “Kötü bir çocuk değilsin, başka seçeneğim var mı?” E, o halde...

“Bana sadık olacak mısınız?” diye sordu, otoriter bir ses tonuyla.

Büyük bir hevesle, “Evet!” diye yanıtladım.

“Ve, sana söylenenleri yapacak mısınız?”

“Evet, evet!” diye yineledim anlamsızca.

İri adam bir işadama tavrıyla arka cebinden çıkardığı deri parçasına sarılı kayıt formunu bana uzatarak, “Buraya imza atmalısın,” dedi.

Elimi sıkıca tuttu ve ağzına götürdü. İğne gibi keskin dişlerinin işaret parmağımı kestğini ve içine girdiğini hissettim. Delici ve ince bir sızı bütün vücudumu sarstı. Dişler derimi yırtmış, etin içine girerek kemiğe dayanmıştı. Kan ince dudaklarının üzerine yayıldı. Kanayan parmağımı kâğıdın üzerine koydu. Hiyeroglif benzeyen bir şeyler karaladım.

“Tebrikler!” dedi. “Bugünden itibaren devletin gözü kulağı olacaksın. Raporlarını yazmak için geceleri buraya geleceksin; bütün gördüklerini, bütün duyduklarını. Sana ait bir çalışma odan, bir de daktilon olacak.”

Acıdan ve korkudan adeta taş kesilmiştim. Bana neler söylediğini tam olarak anlayamadan onu izledim.

“Memnun olmadın mı yoksa?” diye sordu.

General gülümsedi; ince keskin dişlerinin üzerinde sarımsı küf lekeleri vardı. İğrenç kokan nefesi her tarafımı sardı. Sonra birden upuzun kollarıyla uzanarak belime sarıldı ve beni başının üzerine, yukarıya kaldırdı. Zavallı bir böcek gibi kollarımı ve bacaklarımı sağa sola sallıyordum. Bir an alev alev yanan kızıl gözlerini bana dikti. Yüzünü kaplayan ve bir kecininkini andıran kırmızı tüyler dimdik oldu. Geniş adımlarla damın kenarına gitti ve olağanüstü bir güçle beni karanlık boşluğun içine fırlattı.

Beton kaldırıma çarpmamaya elli, altmış santim kalmıştı, ama çoktan korkudan ölmüştüm. Büyük bir beceriyle yere doğru taş gibi düşmekte olan gövdeden dışarı fırladım. Oldukça çevik ve atıktım. Sokak lambalarının etrafında görünmez bir gece kelebeği gibi uçmaya başladım. Hâlâ şaşkın bir haldeydim, ama yalnız olmadığımı hemen fark ettim. Bizim gibilerden daha bir sürü vardı! Yoldaşlar yeni ortamlarda değişen koşullara göre taşımam gereken tüm şeyleri almama ve bu sıradışı duruma alışmama yardım ettiler.

Ve işte buradayım -artık onlardan biriyim. Duvarların arasından yolumu bularak gidip geliyorum; insanlarla birlikte masaya oturarak onların neler söylediklerini dinliyorum. Ya da bazen telefon ahizelerinin içinde pusuya yatıyorum. Kimi zaman bir yolunu bulup birinin omzuna oturuveriyorum. O kişi de hiçbir şeyi fark etmeksizin, gün boyu beni üzerinde taşıyor. Ne tuvalette ne de yatakta kendimi ondan ayırıyorum. Sürekli onu izliyorum. Daha sonra, gecenin ilerleyen saatlerinde, baş aşağı dönmüş yıldızın karşı konulmaz çağrısını duyar duymaz, diğerleriyle birlikte, kentin kalbindeki bu muazzam binaya doğru yola koyuluyorum. İşte benim çalışma odam orada. Daktilo beni bekliyor. Yeni gelen görevli daktiloya kar beyazı yeni kâğıdı takmış bile. Bütün yapmam gereken, bir sonraki raporumu hızla dikte etmek.

* Rapor Verildi-Rapor Alındı: Bulgaristan'daki Komünist Gençlik Birliği içindeki resmi selamlaşma biçimi.

1 SSC çalışanlarına verilen standart ad.

ALEK POPOV

Öykü, roman ve oyun yazarı olan Alek POPOV (Alexander Vassilev POPOV), 1966 yılında Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da doğdu. 1984 yılında, Sofya'da bulunan St. Constantine Cyril Philosopher College'ın, Eski Diller ve Kültürler bölümünden mezun oldu. 1989 yılında, Sofya Üniversitesi Bulgar Dili ve Edebiyatı bölümünden Yüksek Lisans derecesini aldı. Alek POPOV, 1996-1997 yılları arasında, Wayne State Üniversitesi'nde İngilizce üzerine eğitim gördü (Detroit-Michigan).

Alek POPOV'un çarpıcı öykülerinin yer aldığı altı öykü kitabı, Bulgaristan'da yayımlandı. *Öteki Ölüm (The Other Death)*-1992; *Rahatsız Edici Rüyalar (Nasty Dreams)*-1994; *Büyü Oyunları (Magic Games)*-1995; *Lahana Çevresi (The Cabbage Circle)*-1997; *Syracusa Yolu (The Way to Syracuse)*-1998; *İleri Düzey (Advanced Level)*-2002. İlk romanı *Görev: Londra (Mission: London)* 2001 yılında yayımlandı ve kısa sürede en çok satanlar listesinin birinci sırasında yer aldı. Aynı yıl içinde iki baskı yaptı.

Alek POPOV'un yeteneği radyo oyunlarını da kapsamaktadır. Yazdığı birçok oyun Bulgaristan Ulusal Radyosu'nda yayımlanmıştır: *Yine Beraber (Together Again)*-1994; *Buba-Tembel (Buba-Lazy)*-1995; *Kızıl Vadinin Kasabı (The Butcher of the Red Valley)*-1996; *Tüm Evrenin Bankası (The Bank of All Universe)*.

Alek POPOV, 1998 yılında, Ulusal Film Merkezi Ödülü'nü kazanan ilk film senaryosunu yazdı: *Gizemli Kamyon (The Mysterious Truck)*. 1999'da ilk dokümanter filmini gerçekleştirdi: *Bansko: Gökyüzünde Kurulan Bir Kent (Bansko: A Town Built by the Sky)*. Aynı yıl, *Egoist* dergisinde "Zamza" adlı komedi dizisini yazmaya başladı. 2002 yılında, bir Fransız film şirketi, *Görev: Londra* adlı romanını, konulu uzun film yapma hakkını aldı.

POPOV'un kısa öyküleri aşağıda adları belirtilen çağdaş Bulgar edebiyatı antolojilerinde de yer almaktadır: *The Invincible Armada*, edt.Vassil KOLEV-1993; *Bulgarische Erzählungen des 20 Jahrhunderts*, edt. N. RANDOV-1996; *Les Belles Etrangères/L'esprit de Penincules*-2001; *Balkan Literature/The Macedonian P.E.N. Review*-2001; *Voices From the Faultline (A Balkan Anthology)*, Edt. A. JOHNSON ve Zakalin NEZIC, 2002. Eserleri Almanca, Macarca, Polonyaca, Sırpça, Fransızca, İngilizce, Türkçe ve Danimarkacaya çevrilmiştir.

POPOV, kimi yayınevleri ve Bulgar gazetelerinin açtığı edebiyat yarışmalarında edebiyat ödülleri kazandı. 1993'te Ulusal Radyo'nun verdiği "Pavel Vesnikov En İyi Suç Öyküsü Ödülü"nü; 1995'te, en iyi bilim kurgu ödülü olan "Graviton Award"u; 1999'da, en iyi kısa öykü dalında "Rasko Sugarev Award Ödülü"nü; 2002'de en iyi düzyazı kitabı ödülü "Hellicon"u kazandı.

POPOV, 1993-1996 yılları arasında Bulgar Edebiyatı Müzesi'nde Halkla İlişkiler Yöneticiliği yaptı. Yine aynı yıllarda, *Demokratia Daily* gazetesinin edebiyat ekinin editörlüğünü yürüttü. 1997-1998 yılları arasında, İngiltere'deki Bulgar Büyükelçiliği'nde Kültür Ataşesi olarak görev yaptı.

Alek POPOV, halen Çocuk Kitapları Yayınevi'nin (House of Children's Book) yöneticiliğini yürütmektedir. Ayrıca, *Rodna Rech* adlı edebiyat dergisinin başeditörü ve Bulgar P.E.N. Merkezi'nin basın sekreteri olarak çalışmaktadır.

yeni
kitaplar ve dergiler
kitapçı raflarından önce
indirimli fiyatlarıyla sitemizde ► imge.com.tr